

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET LOPAC I DRUGI protiv HRVATSKE

(Zahtjevi br. 7834/12 i tri druga predmeta)

PRESUDA

STRASBOURG

10. listopada 2019.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Lopac protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u Odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Pere Pastor Vilanova,

Pauliine Koskelo, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 17. rujna 2019. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju četiri zahtjeva (br. 7834/12, 43801/13, 19327/14 i 63535/16) protiv Republike Hrvatske koje su četiri hrvatska državljanina, g. Željko Lopac („prvi podnositelj zahtjeva“), g. Zvonimir Pošćić („drugi podnositelj zahtjeva“), g. Irfan Zjakić („treći podnositelj zahtjeva“) i g. Goran Kamenjašević („četvrti podnositelj zahtjeva“), podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) na datume navedene u Prilogu ovoj presudi.

2. Svakog podnositelja zahtjeva zastupao je odvjetnik. Imena njihovih zastupnika navedena su u Prilogu.

3. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Vlada je obaviještena o prigovorima u odnosu na pravo vlasništva i povredu načela da „nema kaznenog djela bez zakona“ 26. travnja 2017. (zahtjevi br. 7834/12, 43801/13, i 63535/16) i 27. studenog 2017. (zahtjev br. 19327/14), a ostatak zahtjeva odbačen je kao nedopušten sukladno pravilu 54. stavku 3. Poslovnika Suda.

5. Vlada je prigovorila na ispitivanje zahtjeva od strane Odbora. Nakon razmatranja Vladinog prigovora Sud ga odbacuje.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

6. Osobni podaci podnositelja zahtjeva navedeni su u Prilogu.

7. Činjenična stanja predmeta, kako su ih iznijele stranke, mogu se sažeti kako slijedi.

A. Postupak u predmetu prvog podnositelja zahtjeva

8. Dana 8. svibnja 2001. austrijske vlasti odobrile su stalni boravak prvom podnositelju zahtjeva.

9. Prilikom ulaska u Hrvatsku svake godine od 1998. nadalje, prvi podnositelj zahtjeva prijavljivao je hrvatskim carinskim vlastima privremeni uvoz plovila u njegovom vlasništvu s ciljem izuzimanja od plaćanja mjerodavnih poreza. To je učinio i 17. srpnja 2004. godine.

10. Međutim, dana 29. ožujka 2005. Carinska uprava pokrenula je protiv njega prekršajni postupak zbog uvoza plovila u Hrvatsku bez plaćanja mjerodavnog poreza.

11. Istovremeno, Carinska uprava pokrenula je porezni upravni postupak te je odlukom od 13. lipnja 2005. godine naložila prvom podnositelju zahtjeva platiti uvoznju carinu za svoje plovilo u iznosu od 166.886,70 hrvatskih kuna (HRK)¹ uvećanom za zakonske zatezne kamate. Utvrdila je da prvo podnositelj zahtjeva nije ispunio uvjete za izuzimanje od plaćanja carine predviđeno člankom 5. priloga C Konvenciji o privremenom uvozu (dalje u tekstu: „Istanbulska konvencija“).

12. Dana 7. studenog 2005. Ministarstvo financija, kao drugostupanjsko upravno tijelo, odbilo je žalbu prvo podnositelja zahtjeva i potvrdilo je prvostupanjsku odluku od 13. lipnja 2005. godine.

13. Dana 15. prosinca 2006. prvi podnositelj zahtjeva platio je carinu u ukupnom iznosu od 198.439,45 kuna². Istodobno je podnio tužbu radi sudskog preispitivanja, koju je Upravni sud odbio presudom od 31. srpnja 2008. godine. Upravni sud potvrdio je odluke upravnih vlasti, utvrdivši da je prijavljeno prebivalište prvog podnositelja zahtjeva bilo u Hrvatskoj, da je on bio registriran kao porezni obveznik u Hrvatskoj i da činjenica da mu je dodijeljeno pravo na stalni boravak u Austriji nije relevantna.

14. U međuvremenu, dana 29. svibnja 2007. Carinska uprava obustavila je navedeni prekršajni postupak jer je utvrdila da je prvo podnositelj zahtjeva ispunio uvjete za izuzimanje predviđeno člankom 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji.

15. Dana 25. listopada 2008. prvi podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu protiv presude Upravnog suda od 31. srpnja 2008. godine, tvrdeći da je došlo do povrede njegovih ustavnih prava na jednakost pred zakonom, na žalbu, sudsko preispitivanje, pošteno suđenje i slobodu kretanja. Pozvao se i na svoja konvencijska prava na pošteno suđenje i djelotvoran pravni lijek te pravo na slobodu kretanja i slobodan izbor svojeg boravišta. Konkretno je prigovorio da su upravne vlasti i Upravni sud pogrešno tumačili pojam „*persons resident*“ iz članka 5. priloga C Istanbulskoj Konvenciji,

1. Otprilike 22.830,00 eura u relevantno vrijeme

2. Otprilike 27.000,00 eura u relevantno vrijeme

izjednačavajući ga s izrazom „prebivalište“ kako je definiran u domaćem zakonodavstvu.

16. Odlukom od 6. srpnja 2011. godine Ustavni je sud proglasio ustavnu tužbu prvo podnositelja zahtjeva nedopuštenom, utvrdivši da u njoj nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje. Ta je odluka 18. srpnja 2011. godine dostavljena punomoćniku prvo podnositelja zahtjeva.

B. Postupak u predmetu drugog podnositelja zahtjeva

17. Dana 4. travnja 1996. drugo podnositelju zahtjeva dodijeljeno je pravo na stalni boravak u Češkoj Republici.

18. Odlukom od 23. svibnja 2006. godine Carinska uprava naložila je drugo podnositelju zahtjeva platiti mjerodavni porez na uvoz plovila u iznosu od 904.334,78 kuna³ uvećan za zakonske zatezne kamate. Utvrdila je da nije ispunio uvjete za izuzimanje predviđene člankom 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji.

19. Dana 18. listopada 2013. Ministarstvo financija, kao drugostupanjsko upravno tijelo, odbilo je žalbu drugo podnositelja zahtjeva i potvrdilo je prvostupanjsku odluku.

20. Presudom od 23. srpnja 2015. godine Upravni sud odbio je tužbu za sudsko preispitivanje koju je podnio drugo podnositelj zahtjeva, utvrdivši da je u relevantno vrijeme njegovo prijavljeno prebivalište bilo u Hrvatskoj i da je kao hrvatski državljanin bio obvezan plaćati uvoznju carinu.

21. Drugo podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu protiv presude Upravnog suda od 9. rujna 2009. godine, tvrdeći, *inter alia*, da su upravne vlasti povrijedile njegova ustavna prava na jednakost pred zakonom, podnošenje žalbe, sudsko preispitivanje, pošteno suđenje, osobni i obiteljski život, pravo da napusti Hrvatsku i pravo vlasništva, te su povrijedile načelo *nullum crimen sine lege*. Pozvao se i na svoje konvencijsko pravo na slobodu kretanja i slobodan izbor svojeg boravišta.

22. Odlukom od 21. studenog 2012. godine Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu, utvrdivši, *inter alia*, da nije došlo do povrede njegovog ustavnog prava vlasništva. Ta je odluka dostavljena punomoćniku podnositelja zahtjeva 10. prosinca 2012. godine.

C. Postupak u predmetu trećeg podnositelja zahtjeva

23. Dana 15. studenog 2006. češke vlasti odobrile su treće podnositelju zahtjeva dozvolu za dugotrajni boravak važeću do 15. studenog 2016. godine.

3. Otprilike 124.564,00 eura u relevantno vrijeme

24. Dana 15. rujna 2012. Carinska uprava pokrenula je protiv treće podnositelja zahtjeva prekršajni postupak zbog uvoza automobila u Hrvatsku zbog neplaćanja mjerodavnog poreza.

25. Dana 19. studenog 2012. Carinska uprava proglasila je treće podnositelja zahtjeva krivim za počinjenje relevantnog prekršaja te mu je izrekla novčanu kaznu u iznosu od 3.000,00 kuna⁴. Carinska uprava utvrdila je da je prijavljeno prebivalište trećeg podnositelja zahtjeva bilo u Hrvatskoj u vrijeme počinjenja prekršaja. Prema tome, činjenica da mu je odobren dugotrajni boravak u Češkoj Republici nije bila relevantna.

26. Dana 3. travnja 2013. Visoki prekršajni sud odbio je žalbu treće podnositelja zahtjeva i potvrdio je prvostupanjsku odluku, potvrđujući obrazloženje navedeno u toj odluci.

27. Treći podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu protiv drugostupanjske presude, tvrdeći da je došlo do povrede njegovih ustavnih prava na pošteno suđenje, slobodu kretanja i slobodan izbor boravišta. Također je naveo da je došlo do povrede njegovog ustavnog prava kojim je zajamčeno da jedino zakon može definirati kazneno djelo i propisati kaznu. Pritom se izrijekom pozvao na mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske. Nadalje je tvrdio da su Carinska uprava i Visoki prekršajni sud pogrešno protumačili tekst članka 5. priloga C Istanbulske konvenciji.

28. Istovremeno, Carinska uprava pokrenula je porezni upravni postupak te je odlukom od 20. lipnja 2013. godine naložila treće podnositelju zahtjeva platiti uvoznu carinu u iznosu od 79.871,84 hrvatskih kuna (HRK)⁵ uvećanu za zakonske zatezne kamate. Dana 13. kolovoza 2013. Carinska uprava donijela je odluku kojom je zaplijenila automobil trećeg podnositelja zahtjeva. Nije jasno je li treći podnositelj zahtjeva uložio žalbe protiv tih odluka.

29. Odlukom od 24. listopada 2013. godine Ustavni je sud proglasio ustavnu tužbu treće podnositelja zahtjeva nedopuštenom uz obrazloženje da u predmetu nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje. Ta je odluka dostavljena punomoćniku podnositelja zahtjeva 18. studenog 2013. godine.

D. Postupak u predmetu četvrtog podnositelja zahtjeva

30. Dana 12. listopada 1992. četvrto podnositelju zahtjeva dodijeljeno je pravo na stalni boravak u Njemačkoj.

31. Tijekom pregleda na cesti 23. siječnja 2012. godine službenici Carinske uprave utvrdili su da je četvrto podnositelj zahtjeva upravljao vozilom svoje supruge njemačkih registarskih oznaka.

32. Odlukom od 22. siječnja 2013. godine Carinska uprava naložila je četvrto podnositelju zahtjeva platiti uvoznu carinu u iznosu od 402.412,05

4. Otprilike 400,00 eura u relevantno vrijeme

5. Otprilike 10.678,00 eura u relevantno vrijeme

kuna⁶ uvećanu za zakonske zatezne kamate. Utvrdila je da nije ispunio uvjete za izuzimanje predviđene člankom 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji.

33. Dana 6. srpnja 2006. Ministarstvo financija, kao drugostupanjsko upravno tijelo, odbilo je žalbu četvrto podnositelja zahtjeva i potvrdilo je prvostupanjsku odluku.

34. Presudom od 23. srpnja 2015. godine Upravni sud potvrdio je odluke upravnih vlasti, utvrdivši da je prijavljeno prebivalište četvrto podnositelja zahtjeva bilo u Hrvatskoj i da činjenica da mu je dodijeljeno pravo na stalni boravak u Njemačkoj nije relevantna.

35. Dana 26. studenog 2015. Visoki prekršajni sud odbio je žalbu četvrto podnositelja zahtjeva i potvrdio je prvostupanjsku odluku, potvrđujući obrazloženje navedeno u toj odluci.

36. Četvrto podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu protiv presude Visokog upravnog suda od 26. studenog 2015. godine, tvrdeći da su upravne i sudske vlasti pogrešno protumačile članak 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji, te time povrijedile njegova ustavna prava na sudsko preispitivanje i pošteno suđenje.

37. Odlukom od 13. travnja 2016. godine Ustavni sud je proglasio ustavnu tužbu četvrto podnositelja zahtjeva nedopuštenom uz obrazloženje da u predmetu nije otvoreno nikakvo ustavno pitanje. Ta je odluka je 27. travnja 2016. godine dostavljena punomoćnici četvrto podnositelja zahtjeva.

II. MJERODAVNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO I PRAKSA

38. Članak 76. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine br. 20/10, s naknadnim izmjenama i dopunama) dopušta mogućnost obnove postupka na temelju presude Europskog suda za ljudska prava. Tekst te odredbe iznesen je u predmetu *Guberina protiv Hrvatske* (br. 23682/13, stavak 28., 22. ožujka 2016.).

39. Ostalo mjerodavno domaće i međunarodno pravo i praksa sažeti su u predmetu *Žaja protiv Hrvatske* (br. 37462/09, stavci 26. - 27. i 29. - 61., 4. listopada 2016.).

PRAVO

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

40. S obzirom na to da se ovi zahtjevi odnose na slične činjenice i prigovore i da otvaraju identična pitanja temeljem Konvencije, Sud ih odlučuje spojiti, u skladu s pravilom 42. stavkom 1. Poslovnika Suda.

6. Otprilike 53.230,00 eura u relevantno vrijeme

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

41. Prvi, drugi i četvrti podnositelj zahtjeva prigovorili su da je povrijeđeno njihovo pravo na mirno uživanje njihova vlasništva jer su se odluke domaćih vlasti kojima im je naloženo platiti porez na uvoz temeljile na pogrešnom tumačenju članka 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji. Pozvali su se na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

42. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

43. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora, tvrdeći da prvi i četvrti podnositelj zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva.

44. Vlada je tvrdila da, u ustavnim tužbama (vidi stavke 15. i 36. ove presude), prvi i četvrti podnositelj zahtjeva nisu prigovorili povredi ustavnog prava vlasništva.

45. Prvi i četvrti podnositelj zahtjeva odgovorili su da su pravilno iscrpili domaća pravna sredstva. Objasnili su da su svoje prigovore u biti iznijeli pred nacionalnim vlastima.

2. Ocjena Suda

46. Sud prvo napominje da je očito da se prvi i četvrti podnositelj zahtjeva nisu pozvali na mjerodavnu odredbu Ustava kojom je zajamčeno pravo vlasništva. Nisu se pozvali ni na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi stavke 15. i 36. ove presude).

47. Sud napominje da Ustavni sud na temelju zakona razmatra samo povrede ustavnih prava navedene u ustavnoj tužbi (vidi gore citirani predmet *Žaja*, stavci 27. i 68.). Međutim, to pravilo nije apsolutno (ibid., stavak 69.). Konkretno, sudska praksa Ustavnog suda ukazuje na to da u određenim slučajevima nije nužno da se osobe koje podnose ustavnu tužbu pozovu na mjerodavne članke Ustava jer ponekad može biti dovoljno da povreda ustavnog prava bude očita iz podnositeljevih tvrdnji i iz spisa predmeta (ibid., stavak 69.).

48. Prema tome, iako je točno da se prvi i četvrti podnositelj zahtjeva u svojim ustavnim tužbama nisu izrijekom pozvali na mjerodavnu odredbu

Ustava kojom je zajamčeno pravo vlasništva ni na članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, jesu prigovorili zbog pogrešnog tumačenja Istanbulske konvencije. Konkretno, tvrdili su da su se odluke upravnih vlasti kojima im je naloženo platiti porez na uvoz, temeljile na pogrešnom tumačenju pojma „*persons resident*“ iz članka 5. priloga C Istanbulske konvencije (vidi stavke 15. i 36. ove presude).

49. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, stavci 49. - 52., 20. svibnja 2010., i, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *Žaja*, stavci 68. - 72.), Sud smatra da su, budući da su isto pitanje u biti otvorili na domaćoj razini, prvi i četvrti podnositelj zahtjeva pružili nacionalnim vlastima priliku ispraviti povrede koje se protiv njih iznose.

50. Slijedi da se Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora odbaciti.

51. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

52. Prvi, drugi i četvrti podnositelj zahtjeva ponovili su svoju glavnu tvrdnju da su živjeli u inozemstvu i prema tome, u skladu s prilogom C Istanbulske konvencije, nisu bili obvezni plaćati predmetni porez. Naveli su da se u Istanbulske konvencije, u službenom tekstu, ne spominje „prebivalište“ već „življenje“ u inozemstvu. Prema tome, činjenica da su, dok su živjeli u inozemstvu, imali prebivalište prijavljeno u Hrvatskoj nije bila relevantna. Za primjenu Istanbulske konvencije, značajno je trebalo biti pitanje jesu li živjeli u inozemstvu ili u Hrvatskoj.

53. Vlada je tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu ispunili uvjete za izuzimanje utvrđene u prilogu C Istanbulske konvencije i da su stoga carinske vlasti donijele odluke temeljene na zakonu, odluke koje su bile predvidljive za podnositelje zahtjeva.

2. Ocjena Suda

54. Nije bilo sporno među strankama da su odluke carinskih vlasti kojima je prvo, drugo i četvrto podnositelju zahtjeva naloženo platiti mjerodavne carine, predstavljale miješanje u njihovo pravo na mirno uživanje vlasništva, kako je zajamčeno člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi *Di Belmonte protiv Italije*, br. 72638/01, stavak 38., 16. ožujka 2010., i *Imbert de Trémiolles protiv Francuske* (odl.), br. 25834/05 i 27815/05, 4. siječnja 2008.), Sud smatra da nema razloga da presudi drugačije.

55. Sud nadalje mora utvrditi je li to miješanje bilo opravdano, odnosno, je li bilo predviđeno zakonom, u javnom interesu i razmjerno.

56. U pogledu zakonitosti miješanja, Sud prvo napominje da se ono temeljilo na zakonu, konkretno, na mjerodavnom carinskom zakonodavstvu i Istanbulskoj konvenciji, odnosno na njenom prilogu C.

57. Međutim, Sud nadalje ponavlja da postojanje pravne osnove samo po sebi nije dovoljno da bi se zadovoljilo načelo zakonitosti. Kada govori o „zakonu“, članak 1. Protokola br. 1 aludira na pojam koji obuhvaća i zakone i sudsku praksu te podrazumijeva kvalitativne preduvjete, i to poglavito pristupačnost i predvidljivost (vidi, primjerice, *Brezovec protiv Hrvatske*, br. 13488/07, stavak 60., 29. ožujka 2011. s daljnjim referencama na predmete *Mullai i drugi protiv Albanije*, br. 9074/07, stavak 113., 23. ožujka 2010.; i *Carbonara i Ventura protiv Italije*, br. 24638/94, stavak 64., ECHR 2000-VI). Konkretno, pravilo je „predvidljivo“ kada osoba može – ako je to potrebno uz odgovarajući savjet – predvidjeti, u mjeri u kojoj je to razumno u danim okolnostima, posljedice koje njezino ponašanje može uzrokovati, i kada pruža mjeru zaštite protiv proizvoljnog miješanja javnih vlasti (vidi, primjerice, *Ljaskaj protiv Hrvatske*, br. 58630/11, stavak 65., 20. prosinca 2016., i *Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije* [VV], br. 38433/09, stavak 141. i 143., ECHR 2012).

58. U posebnom kontekstu oporezivanja, na temelju istog članka, Sud je presudio da je zbog nedostatka potrebne jasnoće i preciznosti domaćeg zakona, zbog čega je moguće različito tumačenje nekog važnog fiskalnog pitanja, narušena pretpostavka „kvalitete zakona“ na temelju Konvencije, te nije osigurana odgovarajuća zaštita od proizvoljnog miješanja javnih vlasti u prava vlasništva (vidi *Shchokin protiv Ukrajine*, br. 23759/03 i 37943/06, stavak 56., 14. listopada 2010.; i *Serkov protiv Ukrajine*, br. 39766/05, stavak 42., 7. srpnja 2011.)

59. U predmetu *Žaja* (gore citiran, stavci 90. - 106.) Sud je utvrdio da je praksa primjene članka 5. priloga C Istanbulskoj konvenciji u Hrvatskoj u relevantno vrijeme bila nedosljedna, te je dovela do nesigurnosti i dvojbe o tome tko može iskoristiti izuzimanje, točnije, je li presudni element bio prebivalište ili boravište. Smatrajući da je mjerodavno pravo stoga bilo nepredvidljivo, Sud je u predmetu *Žaja* utvrdio da je došlo do povrede članka 7. Konvencije.

60. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud smatra kako Vlada nije izložila niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drukčiji zaključak. Budući da, kao što je gore navedeno (vidi stavke 57. - 58.), članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju zahtijeva da svako miješanje u pravo na mirno uživanje vlasništva mora biti zakonito, što podrazumijeva kvalitativnu pretpostavku predvidljivosti, zaključci Suda u predmetu *Žaja* u jednakoj su mjeri primjenjivi u ovom predmetu.

61. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 7. KONVENCIJE

62. Treći podnositelj zahtjeva prigovorio je da njegovi postupci nisu predstavljali prekršaj i da su domaće vlasti pogrešno protumačile članak 5. priloga C Istanbulske konvenciji. Pozvao se na članak 7. Konvencije, koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„1. Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.“

63. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

64. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora, tvrdeći da treći podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva. Konkretno, tvrdila je da u ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva nije prigovorio ni povredi članka 7. Konvencije, ni nedosljednom tumačenju Istanbulske konvencije. Konkretno, u svojoj ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva istaknuo je povrede svojih ustavnih prava na jednakost pred zakonom i pošteno suđenje, koja odgovaraju onim pravima zajamčenim člankom 6. Konvencije.

65. Podnositelj zahtjeva odgovorio je da je pravilno iscrpio domaća pravna sredstva. Objasnio je da je ukazao na povredu članka 7. Konvencije iznošenjem svojih tvrdnji tijekom postupka pred domaćim vlastima.

2. Ocjena Suda

66. Sud napominje da je u svojoj ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva tvrdio da su mu ustavna prava povrijeđena zbog pogrešnog tumačenja odredbi Istanbulske konvencije. Pritom se pozvao, *inter alia*, na mjerodavnu odredbu Ustava Republike Hrvatske, u kojoj je izloženo načelo da „nema kaznenog djela bez zakona“ i koja odgovara pravima zajamčenim člankom 7. Konvencije (vidi stavak 27. ove presude). Slijedi da se Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora odbaciti.

67. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

68. Sud ponavlja da je već utvrdio povredu članka 7. Konvencije u predmetu u kojem su otvorena slična pitanja kao u ovom predmetu (vidi stavak 59. ove presude).

69. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud smatra kako Vlada nije izložila niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drukčiji zaključak.

70. Stoga je došlo do povrede članka 7. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

71. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Naknada štete

1. Tvrdnje stranaka

72. Podnositelji zahtjeva potraživali su sljedeće iznose na ime naknade imovinske i neimovinske štete:

- 58.000,00 eura (EUR) (prvo podnositelj zahtjeva),
- 212.682,56 eura (drugo podnositelj zahtjeva),
- 22.474,91 euro (treće podnositelj zahtjeva), i
- 20.000,00 eura (četvrto podnositelj zahtjeva).

73. Vlada je osporila ta potraživanja.

2. Ocjena Suda

74. Sud ponavlja da presuda u kojoj je utvrdio povredu nameće tuženoj državi pravnu obvezu okončati povredu i ispraviti njezine posljedice. Ako nacionalno pravo ne omogućava – ili omogućava tek djelomično – izvršenje obeštećenja, članak 41. ovlašćuje Sud da omogući oštećenoj stranci onakvu naknadu kakva mu se čini odgovarajućom (vidi predmet *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [VV], br. 31107/96, stavci 32. - 33., ECHR 2000-XI).

(a) Prvo, drugo i četvrto podnositelj zahtjeva

75. Sud napominje da prvo, drugo i četvrto podnositelj zahtjeva mogu, pozivajući se na članak 76. Zakona o upravnim sporovima (vidi stavak 38. ove presude) podnijeti zahtjev za obnovu upravnog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

76. S obzirom na prirodu prigovora podnositelja zahtjeva temeljem članka 1. Protokola br. 1, Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja posljedica te povrede bila obnova postupka kojem se prigovara. Budući da domaće pravo dopušta takav ispravak, Sud smatra da nema razloga dodijeliti podnositeljima zahtjeva ikakav iznos na ime naknade imovinske ili neimovinske štete.

(b) Treće podnositelj zahtjeva

77. Sud napominje da je treće podnositelj zahtjeva, zbog imovinske štete koju je pretrpio, potraživao:

- iznos od 398,93 eura koji odgovara novčanoj kazni koja mu je izrečena u prekršajnom postupku (vidi stavak 25. ove presude),
- iznos od 10.579,00 eura koji odgovara iznosu carinskog duga koji mu je naloženo platiti u poreznom postupku (vidi stavak 28. ove presude), i
- iznos od 6.496,98 eura za smanjenu vrijednost njegova automobila i drugi gubitak koji je nastao zbog zapljene automobila (vidi stavak 28. ove presude).

Također je potraživao 5.000,00 EUR na ime naknade neimovinske štete.

78. U pogledu potraživanja trećeg podnositelja zahtjeva naknade imovinske štete koja odgovara iznosu novčane kazne i njegovog potraživanja naknade neimovinske štete, Sud napominje da treće podnositelj zahtjeva može, na temelju Prekršajnog zakona, podnijeti zahtjev za obnovu prekršajnog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu članka 7. Konvencije (vidi gore citirani predmet *Žaja*, stavak 114.). Sud također napominje da, na temelju istog Zakona, tumačenog u vezi s mjerodavnom odredbom Zakona o kaznenom postupku (vidi *Žaja*, loc. cit.), Državni odvjetnik mora podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je sudska odluka donesena u prekršajnom postupku uključivala povredu ljudskih prava.

79. S obzirom na prirodu prigovora treće podnositelja zahtjeva temeljem članka 7. Konvencije, Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja posljedica te povrede bila obnova postupka kojem se prigovara. Budući da domaće pravo dopušta takav ispravak, Sud smatra da nema razloga dodijeliti treće podnositelju zahtjeva ikakav iznos na ime naknade imovinske ili neimovinske štete.

80. U pogledu preostalog dijela potraživanja treće podnositelja zahtjeva naknade imovinske štete, Sud napominje da podnositelj nije pred Sudom prigovorio zbog poreznog upravnog postupka ili zapljene automobila. Prema tome, Sud ne nalazi nikakvu uzročno-posljedičnu vezu između utvrđene povrede i preostalog dijela naknade imovinske štete koja se potražuje.

(c) Zaključak

81. U svjetlu gore navedenog, Sud odbacuje zahtjev podnositelja zahtjeva za naknadom imovinske i neimovinske štete.

B. Troškovi i izdatci

82. Podnositelji zahtjeva također su potraživali 7.320,00 eura (prvo podnositelj zahtjeva), 3.461,83 eura (treće podnositelj zahtjeva) i 2.114,73 eura (četvrto podnositelj zahtjeva) na ime troškova i izdataka nastalih pred

domaćim sudovima i pred ovim Sudom. Drugo podnositelj zahtjeva nije podnio nikakav zahtjev za troškove i izdatke.

83. Vlada je osporila te zahtjeve.

84. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa.

85. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i prethodno navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 807,00 eura prvo podnositelju zahtjeva, 826,00 eura treće podnositelju zahtjeva i 846,00 eura četvrto podnositelju zahtjeva na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, uvećane za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljima zahtjeva. Sud također smatra razumnim dosuditi iznos od 1.500,00 eura prvo podnositelju zahtjeva, 1.060,00 eura treće podnositelju zahtjeva i 1.270,00 eura četvrto podnositelju zahtjeva na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Sudom, uvećane za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljima zahtjeva.

86. Međutim, zahtjevi za naknadu troškova i izdataka nastalih u ostalim domaćim postupcima moraju se odbaciti, s obzirom na to da će podnositelji zahtjeva moći ostvariti naknadu za te troškove u postupcima nakon što zatraže obnovu postupaka (vidi *Vinčić i drugi protiv Srbije*, br. 44698/06, i 30 drugih predmeta, stavak 65., 1. prosinca 2009.).

C. Zatezna kamata

87. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* spojiti zahtjeve;
2. *Utvrdjuje* da su zahtjevi dopušteni;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju u odnosu na prvo, drugo i četvrto podnositelja zahtjeva;
4. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 7. Konvencije u odnosu na treće podnositelja zahtjeva;

5. *Presuđuje*

(a) da tužena država podnositeljima zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose na ime troškova i izdataka koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja, uvećane za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljima zahtjeva:

(i) 2.307,00 eura (dvije tisuće tristo sedam eura) prvo podnositelju zahtjeva;

(ii) 1.886,00 eura (tisuću osamsto osamdeset i šest eura) treće podnositelju zahtjeva; i

(iii) 2.116,00 eura (dvije tisuće sto šesnaest eura) četvrto podnositelju zahtjeva;

(b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;

6. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 10. listopada 2019. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

PRILOG

Br.	Broj zahtjeva	Podnesen dana	Podnositelj zahtjeva Datum rođenja Prebivalište	Zastupa ga
1	7834/12	17. 1. 2012.	Željko LOPAC 24. 6. 1949. Zagreb	Maro MIHOČEVIĆ
2	43801/13	7. 6. 2013.	Zvonimir POŠČIĆ 28. 7. 1960. Prag	Zoran VUKIĆ
3	19327/14	26. 2. 2014.	Irfan ZJAKIĆ 7. 7. 1961. Zagreb	Nenad ŠKARE
4	63535/16	26.10.2016.	Goran KAMENJAŠEVIĆ 11. 10. 1958. Zagreb	Gina BRNIĆ

© 2019 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakciju istoga.